

عەفرین: لە شەری سووریاوە بۆ شەری رۆژئاقا

19-03-2018

نووسەرەکان

ناوەندی لیکۆلینەوهی رووداو

کورتە : عەفرین: لە شەری سووریاوە بۆ شەری رۆژئاقا

لەو کاتەى ھێلە سەرەکیەکانى سیاسەتى ئەمریکا لە سووریا دەرکەوت، لەم رۆژانەدا تورکیا لەشکرکێشى زۆر گەورەى کردە سەر عەفرین. پلانى لەشکرکێشى بۆ سەر عەفرین لەبەر ئەوەى کراوەتە بەشێک لە دۆخى جەنگى ستراتىژى، دەمیکە ئامادەکارى بۆ دەرکێت. لە دەسپێکردنى ئۆپەراسیۆنى عەفرینەو، سەرۆککۆمارى تورکیا و بریاربەدەستانى ئەم وڵاتە لە چەندین بۆنەدا بەراشکاوێ جەختیان کردووەتەو، لەشکرکێشى سوپای تورکیا تەنیا لە ئۆپەراسیۆنى عەفرین سنووردار نابێت، بەلکۆو دواتر بەرەو منبج و رۆژھەلاتى فرات درێژەى پێدەدرێت. تورکیا بۆ دەرخستنى ھێزەکانى سووریاى دیموکراتى، لە ناوچەکانى وەك منبج و رەققە و بۆ لەناوبردنى کانتۆنەکانى عەفرین، جزیرى، کۆبانى و کۆتایىھێنان بەفیدرالیتى باکوورى سووریا، ئۆپەراسیۆنى عەفرینى ئەنجامدا.

تورکیا ھەم لەرێگەى سەربازىیەو ھەم لەرێگەى گۆشارى دیپلۆماسیەو دەبەوێ رۆژانە کۆنترۆل بکات و لەسەر ئاستى پلانتۆرمى نۆدەوڵەتى رێگرى لە رۆژانە بکات بۆ ئەوەى نەبێتە رۆژھەقى کۆمەلگەى نۆدەوڵەتى. عەفرین بووئە ئامانجى سەربازى و دیپلۆماسى تورکیا. سوپای تورکیا و سوپای سووریاى ئازاد یەك دەستبوون و بەھێرشى زەمىنى و ئاسمانى ئۆپەراسیۆن بەرپۆدەدەبن. تورکیا بۆ مانەوہى خۆى، ئۆپەراسیۆنى فراوانى ھاوشیۆهە قەلغانى فرات و ئیستاش چلە زەیتوون ئەنجامدەدا و ئەمەش بابەتێكى زۆر روون و ئاشکرايە كە ھەر دەكرا ئەنجام بدرایە. زۆرینەى رايگشتى تورکیا لەگەل ئەوئەدان ئۆپەراسیۆنى سەر عەفرین ئەنجام بدریت و بۆ تەواوى رۆژانە درێژەى پێدەدرێت.

حکومەتى تورکیا پشٹیوانى سەداسەدى رايگشتى بەدەستھێناوہ بۆ ئەم ئۆپەراسیۆنە. ھەدەپە، تاکە لایەن و پیکھاتەى سیاسى، سەرکۆنەى ئۆپەراسیۆنەكە دەكات و رەخنەدەگریت. بەھۆى ھەولەکانیەو بۆ رێگرکردن و سەرکۆنەکردنى ئەنجامدانى ئۆپەراسیۆنى عەفرین، ھەدەپە كەوتووئە ژێر گۆشارى زۆر سەخت و لەرادەبەدەر و بەچاوى گروپى تیرۆرىستى مامەلەى لەگەلدا دەرکێت. دەتوانین بڵێن بیکاریگەر دەرکێت و ھەولێ دوورخستەوہى لە سیاسەت بووئە مزارىكى گەرمى ناوخواى ئەم وڵاتە.

تورکیا لە سالى 1984 ھوہ لەدژى پەكەكە دەجەنگیت. بەھۆى جەنگى سووریا، سیاسەتى تورکیا لەدژى پەكەكە و كوردەکانى دەرەوہى سنوورەکانى خۆى رادىكالتەر و توندئاژۆتەر بووئەتەوہ. ھەر لەسەرەتای جەنگى سووریا، تورکیا ھەولە سەربازى و دیپلۆماسىەکانى چرکدووئەتەو بۆ ئەوەى كورد لە باکوورى سووریا واتە لە رۆژانە، ھىچ دەسكەوتێكى ئىدارى و سیاسى دەستنەكەوئیت. بۆ ئەمەش، رێوشوونى توندى جۆراوجۆرى گرتووئەبەر. دواى ئەوەى پەیدە ھەژموونى خۆى بەسەر باکوورى سووریا سەپاند و كارگێرى كانتۆنەکانى جزیرى، کۆبانى و عەفرینى دامەزراند و بەپشٹیوانى ویلايەتە یەكگرتووہەکانى ئەمریکا، ھێزەکانى سووریاى دیموکراتى بەزۆرینەى پیکھاتەى پەگەى رێكخست و سوپایەكى بەھىزى بۆ دامەزراند، تورکیا مەترسى لێنیشتەوہ بەوہى پەكەكە لە باشوورى سنوورەکانیدا دەوڵەت پێكدەھىنیت.

لە رۆژانى 6/8 تشرینى یەكەم رووداوہەکانى كۆبانى و ئۆپەراسیۆنى خەندەقەكان، ناوبانگ و رۆلى رۆژانە بەشێوہیەكى خیرا رەنگیداوہ و لەو كاتەدا تورکیا بىرۆكەى ھىرشكردن و نەخشەرێگای دەسوەردانى دارشت. تورکیا دۆخەكەى بەراددەبەك قووڵكردوہ، ئەم پرسەى كرد بە پرسى ئاسایشى نیشتمانى و ھەرەشەى سەر سنوور و سەرورەى وڵات. بەمەش تورکیا ھەموو توانایەكانى خستەگەل بۆ بەرەنگاربووئەوہى پەكەكە لەناوخواى تورکیا و ئامازەيەكى راستەوخۆشى بۆ دەسپێکردنى ھەمان ئۆپەراسیۆن لە سووریاى نیشانداوہ. ئۆپەراسیۆن بۆ سەر عەفرین بەجیھاد و "سێوى سوور" ناسپێندراوہ و بە سورەى فەتخ دەستپێكراوہ. دەھۆلى نەتەوہپەرستى و نەژادپەرستى لیدرا و دەستكرا بە بەرزكردنەوہى دروشمى سێوى سوور كە ئامازەيەكە بۆ خەونى گەورەى نەتەوہى تورك كە ئامانج یەكیتى و یەكگرتنى قەوارەى توركەكانى ھەموو جیھانە. لە سەردەمى ئىمپراتۆرىيەتى عوسمانیدا، كۆنترۆلكردنى رۆما یان شىئەنا بە سێوى سوور ناسپێندراوہ. ئەوسا كۆى رايگشتى، جموجۆل و لەشکرکێشى سوپای تورکیان بەجیھاد و جەنگى سەرکەوتن پەسندكرد و پشٹیوانى تەواویان لێكرد.

تورکیاى ئەمپرووش بە بەكارھێنانى چەمك و میتافۆرى جیھاد و سێوى سوور، ھەستى ئایینى و نیشتمانیپەرورەى بۆ لووتكە بەرزكردوہ. ئۆپەراسیۆنى عەفرینە گەيشتە پێگەيەك لە رووى ئایینى و نیشتمانیپەرورەيەو ھەرگیز قابیلی تاوتوێكردن و باسكردن نابێت و پۆیستە بۆ سەرخستنى، ھەموو شتێك بكریت. ھەر لە سۆنگە و بنەمای جیھادى ئایینى و باوہرى سێوى سوور و ھەستى

نىشتمانپەرورەرىيە، ھەولەكان چىراغىنەتەو ھە دۇبەتېكىردى سەربازىي و دىپلۇماسىي بۇ لەناوبىردى كانتۇنەكانى باكورى سوورىا و فىدراالىزىمى رۇژئافا و بەدەرخستىن يەكجەرەكياىن لە پۇرسەي دانوستانەكانى سۇچى و جنىف.

سىياسەتى ئەمىرىكا ئەوئى دەرخستو، مانەوئى ھىزەكانىان لە سوورىا كاتى نىيە و ھەمىشەبىيە و دوو ھەزار سەربازىيان لەم وئاتەدا ھەيە و لە داھانويىكى نىكىدا قەبارەي سەربازىي و دىپلۇماسىي لە سوورىا زىاتر و فراوانتر دەكات. توركيا، ئىران و روسيا نىگەران و نارەھەتن لە مانەوئى ھىزەكانى ئەمىرىكا لە سوورىا و بۇ وەدەرخستىن ھىزەكانى ئەمىرىكا لە رۇژھەللى فرات، توركيا، ئىران و روسيا ھاوبەيمانىتياىن بېكھىناو.

ئامانجى ئۇپەراسىيۇنى عەفرىن، پەيوەندى بە ئەنجامى رېككەوتنى ئاستانە نەبوو كە ناوچەي دامالدىراو لە شەر بېكھىندىرت. بەلكوو ئامانجى ئۇپەراسىيۇنى عەفرىن، لەناوبىردى كانتۇنى عەفرىن و رېگىرىكىردن بوو لە لكاندى كانتۇنى عەفرىن بە رۇژئافا و داخستىن ئەو رېرەوئى كە بۇ دەرياي سىيى ناوہپاست دەكرىتەو. بە سەركەوتنى ئۇپەراسىيۇنى سەربازىي لە عەفرىن، درىژە بە ئۇپەراسىيۇنەكە دەدرىت و ھەنگاوى داھانوو خۇشتردەكات بۇ چوون بەرەو منبج و تەواوكردىن ئەو ستراتىژىيەي كە توركيا لە ناوچەكەدا دايرىشتو.

توركيا دەخوازى بە كۇنترۇلكردى عەفرىن، تەواوى ئەو ناوچە سنوورىيانە بخاتە ژىر رىكىفى خۇيەو. ئۇپەراسىيۇنى عەفرىن، بەرھەمى تاكتىك و پلاننىكى بۇاردەي ستراتىژىيە. عەفرىن بىچىنەبەكى بەھىزى رىكخراوئىي و ئايدىلۇزى پەكەكە و پەيەدەبە. توركيا پىيوابە بەم ئۇپەراسىيۇنە رىگرى تەواو لە تەشەننەكردى بېكھاتەي ئايدىلۇزىي پەكەكە لە سوورىا دەكات. بە ئۇپەراسىيۇنى قەلغانى فرات، توركيا جوگرافىيەكى زۇرى كۇنترۇلكرد و توانى بەشئوہەكى بەرچا و عەفرىن گەمارۇ بدات. عەفرىن نىزىكترىن خالە بۇ گەيشتن بە سنوورى دەريا. بە دىويىكى دىكە، خەونى جىوستراتىژى گەيشتىن كورد بۇ سەر دەريا لەگۇردەنىت. وەك چۇن كەركووك بۇ باشوورىيەكان بايەخىكى تايبەتى ھەبە، عەفرىنىش بۇ رۇژئافا بايەخىكى بىسنوورى ھەبە. جىاكردەنەوئى كەركووك لە باشوور وەك چۇن لەسەر ئاستى نىودەولەتى بەسىستەماتىكى بەرنامەي بۇ دايرىژا و ھەماھەنگى بۇ كرا، بۇ عەفرىنىش لەسەر ھەمان ئاست بەشئوہەبەكى سىستەماتىكى و بەرنامە بۇ دايرىژا و ھەماھەنگى بۇ دەكرىت و خراوتە بوارى جىبەجىكردەنەو.

بۇ رېگىرىكىردن لە گەيشتىن كورد بە دەرياي سىيى ناوہپاست و جىاكردەنەوئى عەفرىن لە رۇژئافا، ئۇپەراسىيۇنى چلە زەبتوون ئەنجامدرا. لە سەرەتاي ئۇپەراسىيۇنەكەدا توركيا بانگەشەي بۇ ئەو دەكرد كە بەمەبەستى پاراستىن ئاسايشى نىشتمانىي و سنوورەكانى، پىويستە گورز بوەشئىنئىت. بەلام پاسا و گوتارەكە گۇردرا. ئىستا توركيا دەلئىت تا ھەتايە ميواندارى لە پەنابەرە سوورىيەكان ناكەين، پىويستە پەنابەرە سوورىيەكان بگەرىنئىنەو شويئەكانى خۇيان و لە سوورىا دوبارە نىشتەجىيان بگەبنەو. لەرىگەي ئەم ئۇپەراسىيۇنەو، خەلكى ناوچەكە زىدى خۇيان چۇلدەكەن و عەرەب و توركمانەكانىش لەم ناوچەبە نىشتەجىدەكەن. لەراستىدا مەبەست و ئامانجى سەرەكى ئۇپەراسىيۇنى عەفرىن، ئەنجامدانى ئۇپەراسىيۇنى گۇرانكارى دىموگرافى لەم ناوچەبەدايە.

ئۇپەراسىيۇنى عەفرىن دەرخستەي ئەوہەبە كە بۇ توركيا كىشەي سەرەكى كورد و كوردستانە ھەم لە ناوخۇ توركيا ھەم لە دەرەوہ. ماوہى 35 سالە توركيا لەدزى پەكەكە دەجەنگىت. بەرەنگارىبونەوہەكەي بۇ باكورى عىراق و سوورىياش فراوان كرىوہتەوہ. بۇ ئەوئى كورد لە عىراق و سوورىا نەبنە خاوەن پىگە و قەوارەبەكى تايبەت بەخۇيان، توركيا ھەموو توانا، دەسەلات و ھىزەكانى خۇي بەكارھىناو و دەھىنئىت. توركيا لە سەرەتاو راشكاوانە رايگەبان كە رىگرى لە پىكھاتنى ھەموو جۇرە قەوارەبەكى كوردى دەكات و بە ئەنجامدانى ئۇپەراسىيۇنى قەلغانى فرات و ئىستاش بە ئۇپەراسىيۇنى عەفرىن، نىازەكەي بەكردار جىبەجىكردوہ.

رووسيا ئۇپەراسىيۇنى عەفرىن بۇ بەرژوہەندى خۇي بە ھەل و دەرفەتېكى گەرە ھەلدەسەنگىنئىت. ھىرشى ھاوبەشى سوپاي توركيا و سوپاي سوورىاي ئازاد بۇ سەر عەفرىن رووسياي دلخۇشكردوہ. چونكە توركيا و ھىزەكانى ئۇپۇزسىيۇن لەدزى ھىزەكانى ھەسەدە دەجەنگن، ئەو ھىزەي كە ئەمىرىكا سالانىكە مەشق و راھىنانىان پىدەكات و كرىوہبەتېيە گەرەترىن ھاوبەيمانى خۇي لە ناوچەكەدا. ھاوكات رىگەخۇشكەر دەبىت بۇ دروستبوونى گرى و ئالۇزى لە پەيوەندىيەكانى نىوان توركيا و ئەمىرىكا و دواتر دەگاتە ئاستى قەيرانىكى گەرە. توركيا ھەرەشە لە ئەمىرىكا دەكات بە ئەنجامدانى ئۇپەراسىيۇنىكى سەربازىي بۇ سەر منبج و جەختىش لەوہ دەكاتەوہ ئەو سەربازە ئەمىرىكانەي بەرگى سەربازىي پەپەگەيان پۇشيووہ دەكاتە ئامانج.

بەمەش دۇخىكى ناھەموار سەرھەلدەدات كە دوو ئەندامى ناتۇ رووبەرئووي يەكدى دەبنەوہ كە توركيا و ئەمىرىكايە و لەنىوانىان كەلئىنكى گەرە دروسدەبىت بە ئەندازەبەكى وا كە پىكردەنەوئى سەخت دەبىت. بۇ ئەوئى ھىچ بېكھاتەبەكى نوئ لە سنوورى باكورى سوورىا دروسنەبىت، توركيا ئامادەبە خۇي بخاتە نىو گەرەترىن مەترسىيەوہ، بەراددەبەك لارى نىيە بەرامبەر ئەمىرىكاش بوہستىتەوہ. رووسيا پىشتىوانى لە توركيايەك دەكات كە لە ئەمىرىكا و ناتۇ دووربەكەوئىتەوہ و قەيران لە نىوانىان سەرھەلدەدات كە سەرەنجام توركيا بەھۇي ئەم قەيرانەوہ لە رووسيا نىكەدەبىتەوہ. رووسيا رىگەي بەتوركيا دا ئۇپەراسىيۇن بۇ سەر عەفرىن ئەنجام بدات بۇ ئەوئى ستراتىژىيەتى ژىرخانى تىكىدانى پەيوەندى توركيا و ئەمىرىكا و ناتۇ دروست بىت.

كاتىك توركىا ئۆپەراسىيۇنى عەفرىنى دەسپىكىرد. ئەمىرىكا ماۋەيەك بىدەنگ بوو، دواتر رايگە ياند كە ناۋچەكە لەژىر ھەژمۇنى ئەودا نىيە، بە واتايەكى دىكە تىشكى سەۋزى ھەلكرىد بۇ ئەۋەي ئۆپەراسىيۇن ئەنجامبىرئىت. بەلام ئەمىرىكا دەيەۋى ئۆپەراسىيۇنەكە سىنوردار بىت و لەماۋەيەكى كەمدا كۇتايى پىيىت و بەعەفرىن تەۋاۋ بىت. ئەمىرىكا نايەۋى توركىا بېرنجىن و لە ھەمان كاتىشدا نايەۋى ھەسەدە لە دەستىدات، بۇيە ھەۋلەدەت ھاۋسەنگى بپارئىزىت. توركىا بەردەۋام پىداگرى لەۋە دەكات دۋاى عەفرىن ھەنگاۋ بەرەۋە منبج دەنى و دەيەۋى ئەمىرىكا ناچار بكات كە بەپى ستراتىژىيەتتى خۇى لە باكوورى سوورىا سىياسەت بكات و دەستبەردارى ھاۋپەيمانەكەى بىت كە ھەسەدەيە.

لە ئەگەرى ئۆپەراسىيۇنى سوپاى توركىا بۇ سەر منبج و رۇژھەللى فرات، قەيرانىكى گەۋرە لەنئوان توركىا و ئەمىرىكا سەرھەلەدەت. چونكە منبج و رۇژھەللى فرات، ھىلى سوورى ئەمىرىكايە. ئەمىرىكا ناتۋانى سىياسەتتى ھاۋسەنگى لەنئوان توركىا و ھەسەدە بپارئىزىت، ئەگەر بىتو توركىا لە منبج ئۆپەراسىيۇن بكات. توركىا دەيەۋى گوشار بخاتە سەر ئەمىرىكا لە منبج يان رۇژھەللى فرات و نايەۋى لەگەل ئەمىرىكا بجهنگىت. توركىا نايەۋى لەگەل ئەمىرىكايەك كە تاكە زلھىزى جىھانە بجهنگى و سەربازى ئەمىرىكى بكوژىت، بۇيە ھەۋلەدەت خۇى لەم دۇخە بەدووربگرىت. نامانجى سەرەكىيى توركىا ۋەشاندى گورزە لە ھەسەدە و يەپەگە، بۇيە بەردەۋام پەيام ئاراستەى ئەمىرىكا دەكات كە خۇى لەم ھىزانە بەدووربگرىت و لە رىزاندا نەۋەستىت.

ئەمىرىكا سىياسەتتى مانەۋەى درىژخايەن لە خاكى سوورىا پەپرەۋەدەكات، پىۋىستە ئەمىرىكا روونى بكاتەۋە كە سىياسەتتى دامەزراندنى دەۋلەتتى كوردستان لە سوورىا و عىراق پەپرەۋەكات. ئەمىرىكا دەيەۋى كوردى رۇژاڧا لە چۈرچىۋە سوورىادا مافى زياتر ۋەربگرىت. بەلام تاۋەكوۋ ئىستاش ۋەك چۇن ئەمىرىكا سىياسەتتىكى روونى لەبارەى داھاتوۋى سوورىا نىيە كە چى جۇرە سىستەمىكى بەرپۈەبردن دەخۋازى، بەھەمان شىۋە روون نىيە كە دەيەۋى كورد چ پىگە و دەسەللىكى پىبىرئىت. ھەرۋەھا ۋەك چۇن ئەمىرىكا خاۋەن بىرۋەكى دامەزراندنى كانتۇنەكانى كوردى نىيە، بەھەمان شىۋەش پىشتىۋانىان نەبوۋە. ئەمىرىكا لەبەرامبەر بلۋكى دىمەشق، ئىران، مۇسكۇ و بەپاساۋى بەرەنگارىۋونەۋەى داعش كە پىيوايە پىكھاتەيەكى ئىسلامى سوننى توندەرۋە، ھاۋپەيمانى ھەسەدە، يەپەگە، پەيەدەى دامەزراندوۋە و لەگەلئانە. ئەۋ پىشتىۋانىيەى ئەمىرىكا بۇ ھەسەدە، يەپەگە، پەيەدە دابىنىدەكات، سىنوردارە. ئۆپەراسىيۇنى عەفرىن باشتىن بەلگەيە لە سىنورداربوونى پەيوەندىيەكانى نئوان ئەمىرىكا لەگەل ھەسەدە و پەيەدە. ئەمىرىكا لەسەر حىسابى عەفرىن، مامەلە لەگەل توركىا دەكات. دەتۋانىن بەم شىۋەيە ھەلسەنگاندنى بۇ بكەين كە لەبەرامبەر ھەلكرىدى چراى سەۋز بۇ توركىا، ئەمىرىكا دەخۋازى توركىا لە بەرەى ئىران و رووسيا دوربگەۋىتەۋە.

ئەمىرىكا و رووسيا لەبارەى ئۆپەراسىيۇنى عەفرىنەۋە خاۋەن ھەلۋىستى ھاۋبەش. سەربارى ئەۋەى ئەمىرىكا داۋايكرىدوۋە ئۆپەراسىيۇنەكە سىنوردار بكرىت، لە ھەمان كاتدا دەسۋەردانى بۇ نىۋو عەفرىن بەشىۋەيەكى راشكاۋانە رەتكردوۋەتەۋە. رۇژاڧايەكان پىيانوۋبو لەبەرامبەر ھەر دەسۋەردانىكى دەرەكىدا، ئەمىرىكا پىشتىۋانىيان لىدەكات و لەگەلئان دەۋەستىت، بەلام ئۆپەراسىيۇنى عەفرىن ئەۋەى بۇ كورد سەلمانە كە نابىت متمانە بە ئەمىرىكا بكرىت و رايگىشتىش لەسەر ھەمان بۇچوون. رووسيا لە سەرەتاۋە رايگە ياند كە بەھىچ شىۋەيەك قەرزدارى كوردەكان نىيە، بۇ ئۆپەراسىيۇنى عەفرىننىش كايەى ئاسمانى خۇى بۇ فرۋكەكانى توركىا كوردەۋە. رووسيا ۋىستى جۇرئىك لە نەبوونى بىمتمانەيى لەنئوان توركىا و ئەمىرىكا ھەرۋەھا لەنئوان ئەمىرىكا و كوردىش دروسبكات. رووسيا و ئىران بەردەۋام ئەۋەيان بەگوۋى كوردەكانىان دەچرپاند كە ھەرگىز متمانە بە سىياسەتتى ئەمىرىكا نەكەن و پىشتى پى نەبەستىن و بە خەيالى ئۇتۇنۇمى و فىدرالى كە ئەمىرىكا بەلئىنى پىداۋن ھەلئەخەلەتتىن و باشتىن شت بۇ كورد، مافەكانىان لە چۈرچىۋەى سوورىا دەستبەرىكەن و ۋەك جاران ئاشتىبىنەۋە و لەم سۇنگەيەدا، سىياسەت بكەن. ئەۋەى توركىاي ھاندا و رىگەى بۇ خۇشكرىد بۇ ھىزىشكرىد سەر عەفرىن، رووسيا بوو. رووسيا ۋەك چۇن نايەۋى شەرپ لە سوورىا كۇتايى پىيىت، ھاۋكات نايەۋى پىۋسەى ئاشتەۋايىش سەربگرىت. رووسيا لەرىگەى خۇلفاندنى ئازاۋەگىرپى لە سوورىا، بەرەكانى جەنگ و ناكۇكىيەكانى فراۋانتر و قوۋلتر كوردوۋەۋە.

ئۆپەراسىيۇنى عەفرىن ھەستى متمانەپىنەكردن بە ئەمىرىكا و رووسياى زىندوۋكردەۋە. لەنئوان كوردانى رۇژاڧا نەمانى متمانە بەم دوو ۋلاتە زلھىزە باۋ بوۋە. چونكە سىياسەتتى ئەم دوو زلھىزە لەبرى خۇشگوزەرانى، بوۋە مايەى تراژىدىا و شۇكى قورس بۇ سەر خەيالى تاكى كورد و ئەزمۇونى زۇر تالئان بەرپىكرىد. ھەرۋەھا بەشىكى زۇرى كوردانى رۇژاڧا، ۋاى بۇ دەچن، ئۆپەراسىيۇنى عەفرىن دىۋىكى دىكەى پىشت لىكرىدى ئەمىرىكا و رووسيا و رۇژاڧايەكانە بەھۇى رىفراندۇمى 25ى ئەپلوول كە لە باشوور بەرپۈەچوۋە. ئەمەش ھىندەى دىكە كوردەكانى بەرامبەر ئەم دوو ۋلاتە زلھىزە بىھىواكرىد.

ئەمىرىكا پىيوايە ھاۋئاهەنگىكرىدى لەگەل ھەسەدە، يەپەگە و پەيەدە ناچارىيە. ئەۋ ئەمىرىكايەكى پىشتىۋانى لە ھەسەدە دەكات، دەيان ساللە پىشتىۋانى لە توركىا دەكات و بەھۇى توركىاۋە پەكەكى خستوۋەتە نىۋو لىستى تىرۋرەۋە. ئەمىرىكا جىاۋازى لەنئوان پەكەكە و ھەسەدە دەكات. ھەرچى توركىايە دەلئىت ھەسەدە، پەيەدە، يەپەگە سەرجمان بالى سوورىاي پەكەكەن. بەھۇى بايەخى جىۋستراتىزى و جىۋپۇلئىتەۋە، ھەرۋەھا لەسۇنگەى بەرژەۋەندىيە تايەتتەيەكانىيەۋە، ئەمىرىكا بەھىچ شىۋەيەك دەستبەردارى توركىاي ھاۋپەيمانى نابىت. بۇ ھىشتەۋەى عەبادى لە جلەۋى دەسەللات، ئەمىرىكا رۇلى كوردستانى بىبايەخكرىد و ناچالاكى كرىد. ھەمان شت بۇ توركىاش

دەكرېت، رۇژىك دەستبەردارى ھەسەدە دەبىت لەبەر خاترى توركيا. پەيوەندى ئەمىرىكا بە ھەسەدە ھەۋى بەرەنگارىبوونە ھەۋى داغشەۋە سنووردارە. واتە شەركردنى كوردەكانى لە رىزى بەرەى ئەمىرىكا دژبە داغش واتاى ئەو ھاگەيەنەت لە داھاتووى سوورىادا پىگەيەكى بەھىز بەكورد بدېت و لە كايەى سايسيدا رۇلى بالايان پى بدات و ئەمىرىكا بيانپارزىت. ئەمىرىكا و روسيا دووپاتيان كوردوۋەتەو كە ھىچ بەلنىكىان بە كورد نەداو و بەھىچ شىۋەيەك پەيوەست بە پىدانى بەلنى لەسەر ھىچ پىرسىك و بابەتئەو ھەبوون.

ھىچ ھۇكارىك نىيە، پەيوەندىيەكانى كوردى سوورىا و ئەمىرىكا درىژخايەن بكات. پەيوەندىيەكانى ئەمىرىكا و ھەسەدە تايبەتە بە تاكتىكى بەرەنگارىبوونە ھەۋى داغش و لەناوبردنى لە ناوچەكەدا. جگە لەم تاكتىكە، ھىچ پەيوەستىيەكى ئەمىرىكا بە كورد و ھەسەدە ھەۋى نىيە تاوھوو گرىدراوى دۆزەكەيان بېت يان زىدەپۇيى بكات لە پارىژگارېكردن و پىشتىوانىكردن. پىويستە ئەمىرىكا راشكاوانە جەخت بكاتەو ھەۋى بەھىچ شىۋەيەك سايسەتئىكى نىيە كە خۇسەرى بە كورد بېخشىت لە باكوررى سوورىا. توركيا بە پىشتىوانى زياتر لە 20 ھەزار چەكدارى سوپاى سوورىاى ئازاد، ھىرشىكردوۋەتە سەر عەفرىن. پىشتەر ئەم سوپايە بۇ شەركردن دژ بەرژىمى ئەسەد دامەزراپو، كەچى بەشدارى پىكردن يان لە ئۆپەراسىۋنى قەلغانى فرات و ئۆپەراسىۋنى عەفرىن، ئامانجى سەرەكى دامەزاندنى ئەم سوپايە بەلارپىداچوۋە و كەوتە دۇخى بەكارھىنەر بۇ دژبەتېكردنى رۇژئاھا كە لەلايەن توركياو ھەشق و راھىنانى سەربازى پىدەكرېت و پىچەكەدەكرېت و پىشتىوانى دارايى لىدەكرېت.

وھەك چۇن ئىران، حزبوللى لوبنانى بەكاردەھىنەت، توركياش بەھەمان شىۋە سوپاى سوورىاى ئازاد لە سوورىا بەكاردەھىنەت و پلانېشى ھەيە لە عىراقىش بەكارىان بەھىنەت. ئامانجى ئىستاي سوپاى سوورىاى ئازاد دژبەتېكردنى رۇژئاھا و لەناوبردنى كانتۇنەكان و فىدرالى باكوررى سوورىا و بەشدارىكردن لە ئۆپەراسىۋنەنى سوپاى توركيا ئەنجامىدەدات و پىشتىوانى سايسى كۇمارى توركيا دەكات. لە ئۆپەراسىۋنى عەفرىن، چەكدارانى سوپاى سوورىاى ئازاد پىشپەويەكەن و سەربازانى سوپاى توركياش وھەك ھىزى پىشتىوانى بەدواياندا دەپۇن. بەھەش، دەرەكەوېت سوپاى سوورىاى ئازاد بۇ دژبەتېكردنى كانتۇنەكان و فىدرالىزىمى كوردانى باكوررى سوورىا ئەندازىرى كراوھ. سوپاى سوورىاى ئازاد لە چەند گروپىكى چەكدارى پىكەتوۋە. بۇ ئەوھى ئەمىرىكا و ئىسرائىل ئەم گروپە چەكدارىيەنە نەخەنە ژىر ھەژمۇنى خۇيانەو، توركيا سەرەمىانى لەژىر چەترى سوپاى سوورىاى ئازاد كۆكردوۋەتەو و خىستوونىيە ژىر فەرمانى فەرماندەبى سوپاى توركيا و ھەموو پىداوېستىيەكانىان بۇ فەرھەمدەكات.

ئىستا، سوپاى سوورىاى ئازاد بەتەواوھتى لەژىر فەرمانى توركيادان. توركيا دەزانەت، بە كۇنترۇلكردنى عەفرىنېش ناتوانى كۇتايى بە يەپەگە و ھەسەدە بەھىنەت. بەلام توركيا بە ھەولى كۇنترۇلكردنى عەفرىن، ئامانجىكى ستراتىژى گىرنگ دەستەبەردەكات. توركيا بەنەزە دواى كۇنترۇلكردنەوھى عەفرىن، ناوچەكە رادەستى سوپاى سوورىاى ئازاد بكات بۇ ئەوھى لەو ناوچەيە دۇنيابېت كە چىدى نايىتە سەرچاۋى ھەپەشە بۇ سنوورەكانى. ھەرۋەھا ھەر كاتىك بېھو، ئەم پىكەتەيە لەدژى يەپەگە و ھەسەدە لە ناوچەكانى دىكەى باكوررى سوورىاىش بەكاردەھىنەت. ھەرۋەھا دەبېتە كارتىكى بەھىز لە دەستى ئەنكەرە بۇ دژبەتېكردنى رۇژىمى سوورىا. توركيا، سوپاى سوورىاى ئازاد بە "قواى مىللىيە" ناودەبات. ئەم دەستەواژەيە بۇ سوپاكەى كەمال ئەتاتورك بەكاردەھات بەر لە دامەزاندنى سوپاى توركيا كە لە شەرى رىزارىخوۋى توركيا بەشدارىيان كىردبوو. ئەمەش بە واتاى ئەوھى دېت كە ئەم ھىزە بە ھەمىشەبى لەم ناوچانە جىگىردەكرىن و دەسەلتى تەواوبان پىدەدرېت.

رووسيا، سوپاى سوورىاى ئازاد و دەستەى تەحرىرى شام بەگروپى تىرۋىستى دەناسىنەت، بەلام سەرەراى ئەمەش لەبەر بەرژەوئەندىيەكانى لەگەل توركيا، چاوپۇشى لە چالاكىيە سەربازىيەكانىان لە ئۆپەراسىۋنى عەفرىن و ناوچەكەدا دەكات. رووسيا مۇلەتى بەتوركيا دا، ئۆپەراسىۋن لە سەر عەفرىن بكات بۇ ئەوھى لە رۇژئاھا قەيرانىكى قوول و شەپىكى ئالۇز لە ناوچەكەدا سەرھەلېدات. رووسيا بەمشىۋە دەپەوئ كورد ناچارىكات لەگەل سايسەتى مۇسكۇ بگونجىن و ھاوكات رىگە خۇشبات بۇ ئەوھى ھەژمۇنى زياترى بەسەر رۇژىمى سوورىادا بىننەتەو. رووسيا دەزانەت بەقوولكردنى شەپ و ئالۇزىيەكان و سەرھەلېدانى قەيران لە رۇژئاھا، پەيوەندىيەكانى توركيا، ئەمىرىكا و كورد درزى تىدەكەوئەتەو. بۇ ئەوھى فەرمانپەوايى خۇى لە سوورىا فراوانتر بكات، رووسيا پىويستى بەدۇخىكى ئالۇز لەم ناوچەيەدا ھەيە.

رووسيا بە رىگەدانى بە ئەنجامدانى ئۆپەراسىۋن بۇ سەر عەفرىن، دەپەوئ رىگىر لە كورد بكات بۇ ئەوھى بەشدارى لە كۇنفرانسىي سۇچى و سىنۇفا نەكات و نايەوئ كورد نوپنەرى لەم كۇبوونەوانەدا ھەبېت. ئەمىرىكاش بەھەمان شىۋە ناخوۋى كورد نوپنەرى لەم دانوستانانەدا ھەبېت. ئەم دوو ولاتە زلھىزە نايانەوئ، كورد لەرىگەى بەشدارىكردن يان لە دانوستانە نۆدوولەتتەيەكاندا كىشەكانىان چارەسەربىكرېت. ئەم دوو ولاتە زلھىزە لە رىگىركردن لە كوردانى رۇژئاھا ھاوھەلوپىستن.

توركيا دەخوۋى، لە گۇرەپانى سوورىادا پىكەوھە كاربەكەن. توركيا لەرىگەى ئەنجامدانى ئۆپەراسىۋنى عەفرىن، دەپەوئ ئەمىرىكا ھەست بەوھە بكات كە كاتى ھاتوۋە دەسبەردارى پىشتىوانىكردنى يەپەگە و ھەسەدە بېت. دەپەوئ ناچارى بكات دەست لەم دوو ھىزە بەرېدات.

ئەم گۇشارەى توركىا بۇ ئەۋەپە ئەمىرىكا ھاۋسەنگىيەكەى خۇى بگۇرپىت و پىچەۋانەى بكات بۇ پىشتىۋانىكىردنى توركىا. توركىا، ئەمىرىكا بەۋە تۆمەتبار دەكات كە پىشتىۋانى لە دوو گروپ دەكات كە توركىا بە گروپى تىرۋرېستى دەزانىت و بۇيە ھەرەشە لە ئەمىرىكا دەكات بەھىرشكىردنە سەر منبج. ھىرش بۇ سەر منبج واتە رووبەرۋوبوونەۋەى توركىا و ئەمىرىكا. ھىچكات رووبەرۋوبوونەۋەى ئەم دوو ھىزە لە پىشتىۋانىيەكان و شىمانەكاندا شوپنى ئەكراۋەتەۋە. پىدەچىت ئەمىرىكا لەبارەى منبج لەرىگەى كەئالى دىپلۇماسىيەۋە ھەۋلى چارەسەركىردن و ھىۋركىردنەۋەى توركىا بدات. دەزاندىر ئۆپەراسىۋنى عەفرىن بە رەزامەندى ئەمىرىكا و روسىا بوۋە.

دۋاى ئۆپەراسىۋنى عەفرىن، ئەمىرىكا و روسىا لە بەشدارىكىردنى كورد لە دانوستانەكانى جنىف مكور دەبن. دۋاى ئۆپەراسىۋنى عەفرىن ھەردوۋ زلھىزەكە سوۋردەبن لەۋەى كوردانى رۇژئافا لە دانوستانە نىۋدەۋەلەتتەيەكان بەشداربن و ئەمەش بۇ رايگىشتى دەردەخن و دەيكەنە مزارى گەرم.

ئىران تاكە ۋلاتە دەتوانىت لە شادەمارەكانى سوۋرىا و عىراق بەۋىستى خۇى ھاۋشىۋەى خۇىن بسورپتەۋە و ھەژمونى خۇى بەئاسانى بسەپنىت. بۇ ئىران گىرنگە رۇژىمى ئەسەد بىمىنىتەۋە. ئىران پىۋاۋبە دەبن رىكەۋتنىكى سىياسى لەئىۋان رۇژىمى ئەسەد و كوردانى رۇژئافا لەدزى زۇرىنەى سوننە مەزھەبەكاندا بىكرىت. ئىران ھىندەى ھەۋلىر نىگەرەن نىيە لەۋ دەسەلاتەى پەيەدە لە رۇژئافا پىكىھىناۋە. ئىران و رۇژىمى ئەسەد، لەدزى ھەژمونى سوننەگەرى توركىا، دەپانەۋى كانتۇنەكانى كورد لەناۋنەچن و بىمىنەۋە. ئىران نايەۋى لە سوۋرىا رووبەرۋوبوۋى ھىزىكى ھاۋشىۋەى توركىا بىتتەۋە، بۇيە لە ئاستى ئۆپەراسىۋنى توركىا بۇ سەر عەفرىن بىدەنگى نواند. ۋىراى رەخنەگرتن و سەرگۇنەكىردنى، بەلام بەرەنگارىشى نەبوۋىۋەۋە و پىشتىۋانىشى لە ھەسەدە نەكرد. ئىران ھەۋلدەدات، شەرى توركىا - رۇژئافا بقۇزىتەۋە بۇ ئەۋەى كوردەكان لە رۇژىمى ئەسەد نىكىكاتەۋە و لەدزى سوننەگەرىتتى توركىا لە ناۋچەكە بەكارىان بەھىنىت.

يەككى لە ئامازە سەرەتايەكانى ھەۋلى نىكىكىردنەۋەى ئەسەد و پەيەدە، بانگھىشتى يەپەگە بۇ سوپاى رۇژىمى سوۋرىايە بۇ ئەۋەى بچنە عەفرىن بە پاساۋى پاراستنى سەرۋەرى و ئاسايشى سنوۋرەكانى. يەككى لە گىرنگىرەن دەرەنجامەكانى ئۆپەراسىۋنى عەفرىن، قۇلبوونەۋەى زىاترى دوژمناپەتى نىۋان توركىا و سوۋرىايە. لە ئەگەرى قۇلبوونەۋەى زىاترى قەيرانى توركىا و سوۋرىا و ئەگەرى رووبەرۋوبوونەۋەى سەربازى نىۋانىان، روسىاش ئەستەمە بتوانىت دۇخەكە كۇنترۇلېكات. خىستەنەۋارەۋەى فرۇكەيەكى ئىسرائىلى، ۋىستىكى دەسەلاتى دىمەشق دەردەخات بۇ ئەۋەى بەتەنیا رەفتار بكات بەبن ئەۋەى فەرمانى پىكىرېت. دەسەلاتدارانى دىمەشق پىناناۋايە، ئۆپەراسىۋنى عەفرىن، ھەلۋدەرفەتتىكى گىرنگە بۇ ئەۋەى ناۋچەكانى رۇژئافا لەسەر سىنىيەكى زىرپىن پىشكەشيان بىكرىتەۋە و دوپارە بخرىنەۋە ۋىر ھەژمونىانەۋە.

توركىا بەھىچ شىۋەپەك ناخۋازى رووبەرۋوبوۋى زلھىزەكان بىتتەۋە. باشتىرەن نمونە، كاتىك توركىا فرۇكە جەنگىيەكەى روسىاي لە سنوۋرى سوۋرىا خىستەنەۋارەۋە، پى باش بوو خۇى بىتتە خاۋەن رۇلېكى بەھىز لە سوۋرىا و كارتى بەكارھىنانى ھەبن، بۇيە دەستى بە دانوستان و ئاشتىۋونەۋە لەگەل مۇسكۇ كورد نەۋەك رووبەرۋوبوونەۋەى. توركىا سىياسەتى بەھاۋسەنگ بەرۋوبەردنى پەيوەندىيەكان جىبەجىدەكات لەگەل روسىا، ئەمىرىكا، چىن و ئىران. توركىا بەخۇ نىكىكىردنەۋەى لە روسىا دەپەۋى ئەمىرىكا لە خۇى نىكىكاتەۋە. توركىا دەزانى ئەمىرىكا بەنىازى ئەۋەپە ئىران بەھىچ شىۋەپەك رۇلى لە سوۋرىا نەمىنىت، لەم سۇنگەيەۋە توركىا ھەۋلدەدات مەرجهكانى خۇى بەسەر ئەمىرىكادا بسەپنىت بۇ ئەۋەى ھاۋكارى بىت لە پىكانى ئامانجەكەى و لەم نىۋەندەشدا دەپەۋى لە باكۋورى سوۋرىا پىشكى خۇى ۋەربىگرېت.

بەبۇچۋونى روسىا، ۋەك چۇن ئۆپەراسىۋنى عەفرىن دەپتە ھۇكارى دوورخىستەنەۋەى توركىا لە ئەمىرىكا و كورد، بەبۇچۋونى توركىاش ئەم ئۆپەراسىۋنە ئەمىرىكا ملەكچ بە سىياسەتى توركىا لە ناۋچەكەدا دەكات. ۋەك چۇن ئىستا توركىا لە روسىا نىكە، بەلام بەننىكىۋونەۋەى ئەمىرىكا لە توركىا لەناۋ گۇرەپانى سوۋرىادا، روسىا لە توركىا دوورەكەۋىتەۋە. ھۇكارى مۇلەت پىدانى روسىا بۇ ھىرشكىردنە سەر عەفرىن، بۇ ئەۋەپە كە نىۋانى توركىا و ئەمىرىكا گىررى زىاترى تىبىكەۋىت و قەيرانەكانى نىۋانىان فراۋانتر بىت. لەرىگەى ئۆپەراسىۋنى عەفرىنەۋە، روسىا توركىا دەكاتە دىلى بەردەستى خۇى. بەلام توركىا كارتى روسىا لەدزى ئەمىرىكا و ناتو، ھەرۋەھا كارتى ئەمىرىكاش لە دزى روسىا و كارتى سوپاى سوۋرىاي ئازاد و گروۋپەكانى دىكەى ئۇپۇزىسىۋن لەدزى رۇژئافا بەكاردەھىنىت. توركىا لە رىگەى ئۆپەراسىۋنى عەفرىنەۋە ھەۋلدەدات ئەۋە بسەلمىنى كە بەبن توركىا ناكىرېت ھىچ سىنارىۋىيەك لە سوۋرىا بىكرىت يان تىكىدېرېت.

لەۋەتەى قەيرانى سوۋرىا ھەپە، روسىا ھەموو ھەۋل و تۋانا سەربازىي و دىپلۇماسىيەكانى خىستەگەر بۇ ئەۋەى رۇژىمى سوۋرىا لەسەر پى بىمىنىتەۋە و كۇتايى بەو رۇژىمە نەپەت. بەلام لە ئاست ئۆپەراسىۋنى عەفرىن ھەم بىدەنگى نواند ھەم رۇلى نىۋەندىگىرى دەدات. روسىا سزاي كوردانى رۇژئافا دەدات چۈنكە عەفرىن يان رادەستى دىمەشق نەكرد و ھەرۋەھا لەگەل ئەمىرىكىيەكان ھاۋپەيمانى و دۇستايەت يان پىكھىنا و ھاۋكات دەپەۋى كەلنەكانى نىۋان توركىا و ئەمىرىكاش فراۋانتر بكات. روسىا گەمەپەكى فەررەھەند ئەنجامدەدات. گەمەپەكى سىياسى بۇ ئەۋەى ھەموۋلايەك دىلى دەستى روسىا بىت و خۇيشى پابەند و پەيوەست بەھىچ ھىز، لايەن و ۋلاتىكەۋە نەبىت. ھەر بۇيە رىگەى بە توركىا دا ئۆپەراسىۋن لەسەر عەفرىن بكات.

مۇسكۇ، ئەنكەرە و دېمەشق بەھۇي ئەھەي ئەمىرىكا تاكە يارىكەرى گۆرەپانى سوورىايە كە رۆلى نېۋەندىگىرى بۇ كورد دەگىزىت، دلگران. دەيانەۋى بەپنى ئەم پىشھاتەۋە سىياسەتتىكى گونجاو بخەنەگەر و لە يەكدى نىزىك بىنەۋە. رووسيا واى بۇ دەچىت، بە سەرھەلدىنى ئۆپەراسىۋنى عەفرىن، ھەلىكى دېلۇماسى بۇ رەخساۋە. ئۆپەراسىۋنى عەفرىن رىگرى لە پەيدە كىردوۋە خۇي لە يەكىك لەم سەنتەرانە نىزىك بىكەتەۋە. پەيدە ھەۋلەدات لەرىگەي بەرەنگارىبوونەۋەي چى، لە داھاتوودا بىگاتە ئامانجىك كە لە دانوستان و گىفتوگۆيە نىۋەدەۋلەتتەيەكاندا بەشدارىبىكات و قەبارەي نۆينەرەيەتتەيەكانى زىاتىر بىكات. ئۆپەراسىۋنى عەفرىن وا لە رىزىمى سوورىا دەكات ئەم ناۋچەيە بە چاۋى بىانى سەيرىكات. بەرپىرسانى پەيدە رووسىيان بە خىانەتكار و رىزىمى سوورىاش بەۋە تۆمەتبار دەكەن كە ھەۋلى ئەدا سەرۋەرى و يەكپارچەيى خاكەكەي بىپارىزىت.

لە قۇناخەكانى داھاتوودا رەنگە دېمەشق و مۇسكۇ ھەۋلەكانىيان چىپكەنەۋە بۇ ئەھەي رىگرى لە درىژەدان بە ئۆپەراسىۋنە سەربازىيەكانى توركىا بىكەن و ھەۋلىدەن پەيدە بخەنە نىۋ بەرەكەپانەۋە. بەمەش ئەمىرىكاى زلھىز بەدەست بەتالى دەمىنىتەۋە لە گۆرەپانى سىياسى كوردانى رۇژئاڧا. توركىاش بۇ ئەھەي كوردانى رۇژئاڧا لەدەرەۋەي ھاۋسەنگى سوورىا بەھىلىتەۋە، ھەموو ھەۋلەكانى دەخاتەگەر. توركىا بەھەموو شىۋەيەك لە رىگرىكىردن لە كوردانى رۇژئاڧا بەردەۋامدەبى بۇ ئەھەي لە گىفتوگۆ و دانوستانەكانى جىنىڧ، ئاستانە و سۆچى بەشدارنەبن. ھەرچى رووسيا و ئەمىرىكايە، بۇ ئەھەي توركىا بەرەۋە لى خۇيان رابكىشن، ئەۋانىش يارى سىياسى خۇيان دەكەن بۇ ئەھەي ناچارى بىكەن وىستەكانى خۇيان بەسەرىدا بسەپىنن.

توركىا دەيەۋى بەھەموو شىۋەيەك ھىرش بىكاتە سەر ھەموو ئەۋ ناۋچانەي پەيدە دەسەلتى بەسەردا دەشكىتەۋە. توركىا دەيەۋى پىشتىۋانى رووسيا و ئەمىرىكا بەدەست بەھىلىت بۇ ئەھەي ھىرش بىكاتە سەر يەپەگە و پەيدە. لەۋتەي دەستپىكىردنى ئۆپەراسىۋنى عەفرىن، ئەمىرىكا بەردەۋام پەيوەندىيەكانى نىۋان پەيدە و رووسيا تاقىدەكەتەۋە، چۈنكە بەردەۋام گومانى ھەيە. بۇيە ئەمىرىكا ۋەك دىنامىكىكى سەرەكىي، دۋاي ئۆپەراسىۋنى عەفرىن سىياسەتى نۆپى خۇي دادەرىژىتەۋە و ئاراستەيدەكات بۇ مانەۋە يان نەمانەۋەي لە گۆرەپانەكەدا. رووسىاش دۋاي ئەھەي سەركەۋتوۋ بوو لە بەھىزكىردنەۋەي سوورىا و گەبىشتە ئەۋ قەناعەتەي كە دەتۋانى سۋپاي رىزىمى سوورىا دۇخەكە يەكلايىبىكاتەۋە، ئەۋسا سەركەۋتنى بەرەكەي خۇي و كۇتابى ھاتنى قەيرانى ناۋخۇي سوورىاي راگەياند.

ئىسرائىل، ھىشتا پىيوايە قەيرانى سوورىا كۇتابى پىنەھاتوۋە، چۈنكە نەيتۋانىيوە ھەزموۋنى ئىرانى لە ناۋچەكەدا بىشكىنىت و كۇتابى پىبھىنىت. ئەمىرىكا پىيوايە ھىشتا پىگەي لاۋازە لە سوورىا و نەگەبىشتوۋەتە ئەۋ قەناعەتەي كە بىيئە تاكە لاپەنى بەھىز لەم گۆرەپانەدا. توركىاش پىيوايە ھىشتا زۇر شت ماۋە لە گۆرەپانى سوورىا ئەنجامىدا، بۇيە سۋپاكەي خىستوۋەتە ئامادەباشىۋە بۇ ئەھەي تەۋاۋى سنوۋرەكانى خۇي لە سوورىا تا دەكاتە عىراق بپارىزى و درىژە بە ئۆپەراسىۋنەكانى بدات. قەيران و شەرى سوورىا بوۋتە شەرى رۇژئاڧا. ھەموو يارىكەرە سەرەكەيەكان دەزانن ئەگەر لە شەرى رۇژئاڧا سەركەۋتوۋ نەبن لە شەرى سوورىا سەركەۋتوۋ نابن. ئۆپەراسىۋنى عەفرىن قۇناخىكى نۆپى بەرەي شەرى لە سوورىا كىردوۋەتەۋە. ھەموو لاپەنەكان بەپىي پىشھاتەكانى ئەم ئۆپەراسىۋنە، بە سىياسەتى خۇياندا دەچنەۋە. بۇيە لە ئىستاۋە ھەۋلەكان چى كراۋنەتەۋە بۇ ئەھەي ئەۋ كەسايەتتەيە دىيارىبىكرىن كە لە كۇبوۋنەۋەكانى سۆچى بەشدارىيان پىدەكرىت. بەلام ھەرگىز ناتۋانرېت باس لە سەقامگىرى و ئاسايشى سوورىا بىكرىت ئەگەر شەرى عەفرىن و رۇژئاڧا يەكلايىنەكرىتەۋە و كۇتابى پىنەھىندىت.

ھىزە نىۋەدەۋلەتتەيەكان بەپىشتىۋانى ھىزە ھەرىمىيەكان و گروۋپە چەكدارە نىۋخۇيەكانى سوورىا راستەۋخۇ لە شەرى و قەيرانى سوورىا بەشدارن. خىستەخۋارەۋەي فرۆكەي ئىسرائىلى لەلاپەن ئىرانەۋە، خىستە خۋارەۋەي فرۆكەي بىغىرۆكەۋانى ئىرانى و بۇردومانىكردى بىكەي سەربازىي رىزىمى سوورىا لەلاپەن ئىسرائىل، بۇردومانىكردى رىزىمى سوورىا لەلاپەن ئەمىرىكا بەھۇي بۇردومانىكردى ھىزەكانى ھەسەدە و ئەنجامدانى ئۆپەراسىۋنى عەفرىن لەلاپەن توركىاۋە، ئامازەيەكى روۋن و ئاشكرايە بۇ ئەھەي قەيران و شەرى ناۋخۇي سوورىا درىژەدەخايەنىت، بەلام بەدەيۋىكى دىكە كە ئەۋبىش دىۋى رۇژئاڧايە.

ھەلەپە بىر لەۋە بىكەتەۋە ئەمىرىكا و رووسيا كىپىكىي يەكدى دەكەن بۇ ئەھەي پىشتىۋانى كوردەكان بەدەستبھىنن. ئەم دوو ۋلئانە زلھىزە تاراددەيەك پىشتىۋانى كورد دەكەن بۇ ئەھەي بەرژەۋەندىيەكانىيان بەجىبگەيىنن. كىپىكىي راستەقەينە و سەرەكى ئەم دوو زلھىزە، بۇ ئەھەيە كامەيان ھەزموۋنى خۇيان بەسەر دەرياي سىپىدا بسەپىنن. كورد و رۇژئاڧا ھىچ ھاۋپەيمان و دۇستىكى نىيە. بەراشكاۋى دەپلىم، زلھىزەكان و ھىزە ھەرىمىيەكان پاساۋ و بىانوۋ دەدۇزنەۋە كە چۇن دژايەتى ھەمىشەيى كورد بىكەن. ئەۋان دەخۋازن لەرىگەي شەرى و كوشتارەۋە بۇ چەندىن سالى داھاتوۋ درىژە بە بەرژەۋەندىيەكانىيان بدەن. ئۆپەراسىۋنى عەفرىن ئامازەيەكى راستەۋخۇيە كە لە رۇژئاڧا شەرى درىژەي پىدەدرىت و بۇ ماۋەيەكى زۇر دەخايەنىت.

لىنكى لىكۇلىنەۋەكە:

[عەفرىن لە شەرى سوورىاۋە بۇ شەرى رۇژئاڧا](#)

